

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GIUSEPPE TESAURO

της 29ης Σεπτεμβρίου 1992 *

*Κύριε Προεδρε,
Κύριοι δικαστες,*

1. Με δύο διατάξεις, της 14ης Ιανουαρίου και της 11ης Φεβρουαρίου 1991, το tribunal des affaires de sécurité sociale του Hérault υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με το αν ένας επιφορτισμένος με τη διαχείριση ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης οργανισμός πρέπει να θεωρηθεί ως επιχείρηση κατά την έννοια των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ καθώς και με το αν η δεσπόζουσα θέση που διαθέτει, βάσει των διατάξεων του εσωτερικού δικαίου κράτους μέλους, ένας επιφορτισμένος με τη διαχείριση ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης οργανισμός συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση διαφοράς είναι απλά και συνοψίζονται ως εξής:

Στην υπόθεση C-159/91, ο Poucet έχει ασκήσει ανακοπή κατά του εντάλματος πληρωμής του διευθυντή του caisse mutuelle régionale (περιφερειακού ταμείου αμοιβάας αρωγής) του Languedoc-Roussillon, οργανισμού επιφορτισμένου με τη διαχείριση του συστήματος ασφάλισης υγείας και μητρότητας των μη μισθωτών εργαζομένων που ασκούν μη γεωργικά επαγγέλματα.

Ο Poucet δεν αμφισβητεί την αρχή της υποχρεωτικής ασφάλισης, πλην όμως υποστηρίζει ότι οι υπόχρεοι μπορούν επίσης να εκπληρώνουν την υποχρέωση αυτή ασφαλι-

ζόμενοι σε ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρίες εγκατεστημένες στο έδαφος της Κοινότητας. Κατά τη γνώμη του, το caisse mutuelle régionale του Languedoc-Roussillon και ο διά συμβάσεως συνδεδεμένος με το ταμείο αυτό οργανισμός, οι Assurances générales de France, δεν μπορούν, όπως είναι επόμενο, να αξιώσουν την καταβολή των ζητούμενων ποσών, δοθέντος ότι η δεσπόζουσα θέση που κατέχουν έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού που απορρέουν από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

Στην υπόθεση C-160/91, ο Pistre αντιτίθεται, με ανάλογα επιχειρήματα, στο ένταλμα πληρωμής του διευθυντή του caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse (εθνικού αυτόνομου αντισταθμιστικού ταμείου) του Clermont-Ferrand, οργανισμού επιφορτισμένου με τη διαχείριση του συστήματος ασφάλισης γήρατος των βιοτεχνών.

3. Πριν από την εξέταση του υποβληθέντος από τα αιτούντα δικαστήρια ερωτήματος, θεωρώ αναγκαίο να αναπτύξω εν συντομία τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των επιμάχων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Το γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνει, κατ' ουσίαν, ένα γενικό σύστημα για τους μισθωτούς που απασχολούνται σε μη γεωργικά επαγγέλματα, ένα σύστημα για τους εργαζομένους στον τομέα της γεωργίας και, τέλος, ορισμένα αυτόνομα συστήματα, τα οποία ισχύουν για τους μη μισθωτούς που εργάζονται σε τομείς άλλους εκτός του γεωργικού τομέα.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

Εξάλλου, στο πλαίσιο των αυτονόμων συστημάτων, ο νομοθέτης έχει προβλέψει, αφενός, την υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος για τους βιοτέχνες και, αφετέρου, ένα σύστημα ασφάλισης υγείας και μητρότητας, επίσης υποχρεωτικό, το οποίο εφαρμόζεται σε όλους τους ανεξάρτητους εργαζομένους που ασκούν μη γεωργικά επαγγέλματα.

4. Το σύστημα ασφάλισης υγείας και μητρότητας διέπεται από τα άρθρα 611 επ. του Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης. Οι διατάξεις αυτές προβλέπουν την ίδρυση ενός εθνικού ταμείου και διαφόρων περιφερειακών ταμείων αλληλοβοηθείας.

To *caisse nationale d'assurance maladie et maternité des travailleurs non salariés* (εθνικό ταμείο ασφάλισης υγείας και μητρότητας των μη μισθωτών εργαζομένων), το οποίο είναι ιδιωτικός οργανισμός επιφορτισμένος με τη διαχείριση μιας δημόσιας υπηρεσίας, έχει ως αποστολή να εξασφαλίζει, ιδίως, την ενότητα χρηματοδοτήσεως του συστήματος, να ενθαρρύνει, να συντονίζει και να ελέγχει τη δράση των περιφερειακών ταμείων αλληλοβοηθείας και των επί συμβάσει οργανισμών τους καθώς και να ασκεί δραστηριότητες γενικού συμφέροντος όσον αφορά υγειονομικά και κοινωνικά θέματα.

Τα περιφερειακά ταμεία αμοιβαίας αρωγής, όπως ακριβώς το ήδη μνημονευθέν *caisse mutuelle régionale* του *Languedoc-Roussillon* είναι, με τη σειρά τους, υπεύθυνα, στην περιφέρεια δικαιοδοσίας τους, για τη διαχείριση του συστήματος της ασφαλιστικής αλληλοβοηθείας.

Τόσο το εθνικό όσο και τα περιφερειακά ταμεία διευθύνονται από διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο περιλαμβάνονται, τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα, διαχειριστές που έχουν κατά τρόπον άμεσο εκλεγεί από τους ασφαλισμένους, όσον αφορά τα περιφερειακά ταμεία, ή διαχειριστές των περιφερειακών ταμείων, όσον αφορά το εθνικό ταμείο. Εξάλλου, στο προαναφερθέν διοικη-

τικό συμβούλιο συμμετέχουν πρόσωπα διορισμένα με κοινή υπουργική απόφαση (όσον αφορά τα εθνικά ταμεία) ή απόφαση του οικείου νομάρχου (όσον αφορά τα περιφερειακά ταμεία).

Αυτό το σύστημα ασφάλισης χρηματοδοτείται τόσο από εισφορές ασφαλισμένων όσο και από καταβολές προερχόμενες από άλλα υποχρεωτικά συστήματα ασφαλιστικής αλληλοβοηθείας καθώς και από ένα μέρος φορολογικών επιβαρύνσεων διαφόρων προελεύσεων. Σύμφωνα με τη Γαλλική Κυβέρνηση, κατά τα έτη 1989 και 1990, οι εισφορές των ασφαλισμένων αντιπροσώπευσαν το 87 % των εσόδων.

Το ποσοστό και οι λοιπές λεπτομέρειες υπολογισμού των εισφορών καθορίζονται με διάταγμα βάσει του εισοδήματος από την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος κατά το προηγούμενο έτος, όσον αφορά τους ενεργούς εργαζομένους, ή βάσει της λαμβανόμενης συντάξεως, όσον αφορά τους συνταξιούχους εργαζομένους. Εξάλλου, οι τελευταίοι απαλλάσσονται από την καταβολή εισφορών αν το εισόδημά τους είναι κατώτερο ορισμένου ποσού.

Η εispραξη των εισφορών και η χορήγηση των παροχών έχουν ανατεθεί από τα περιφερειακά ταμεία, μέσω συναφθεισών προς τούτο συμβάσεων, σε ασφαλιστικές εταιρίες ή διεπόμενους από τον Κώδικα Επικουρικής Ασφάλισης οργανισμούς που έχουν λάβει προηγουμένως σχετική άδεια από το εθνικό ταμείο.

Οι επί συμβάσει οργανισμοί λαμβάνουν κάθε έτος, έναντι των διαχειριστικών τους εξόδων, ποσό ανάλογο προς τον αριθμό των ασφαλισμένων, γνωστό ως «προεξόφληση διαχειρίσεως».

Η δραστηριότητα των διαφόρων ταμείων και των επί συμβάσει οργανισμών τους υπόκειται στον έλεγχο του κράτους, ιδίως μέσω

των αρμοδίων για θέματα κοινωνικής ασφάλισης και προϋπολογισμού υπουργών.

5. Όσο για το σύστημα ασφάλισης γήρατος των ασκούντων το επάγγελμα του βιοτέχνη, τούτο διέπεται από τα άρθρα L 633 επ. του Κώδικα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Βάσει των διατάξεων αυτών, η διαχείριση του συστήματος αυτού έχει ανατεθεί σε 33 βασικά ταμεία, διοικούμενα από συμβούλια εκλεγόμενα από τους ασφαλισμένους. Τα ταμεία αυτά ενεργούν υπό την αιγίδα του *caisse autonome nationale de l'assurance vieillesse artisanale* (διοικούμενο υπό τις ίδιες προϋποθέσεις), το οποίο έχει ως ρόλο να καθορίζει τη γενική πολιτική του συστήματος αυτού, να διασφαλίζει την οικονομική του ενότητα καθώς και να ενθαρρύνει, συντονίζει και ελέγχει τη δράση των βασικών ταμείων.

Το σύστημα ασφάλισης γήρατος περιλαμβάνει τρεις υποχρεωτικές ασφαλίσεις: δύο ασφαλίσεις γήρατος, εκ των οποίων η μία είναι γνωστή ως «βασική», ενώ η άλλη είναι συμπληρωματική, και μία ασφάλιση αναπηρίας-θανάτου.

Η χρηματοδότηση του υποχρεωτικού «βασικού» συστήματος γίνεται με εισφορές των ασφαλισμένων, αντισταθμιστικές καταβολές άλλων υποχρεωτικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, από ένα μέρος του προϊόντος της εισφοράς αλληλεγγύης που βαρύνει τις επιχειρήσεις και, τέλος, από κρατικές εισφορές, το ύψος των οποίων καθορίζεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Εξάλλου, στο πλαίσιο, επίσης, αυτού του συστήματος, η δραστηριότητα των διαφόρων ταμείων υπόκειται στον κρατικό έλεγχο μέσω των αρμοδίων για θέματα κοινωνικής ασφάλισης και προϋπολογισμού υπουργών.

6. Υπό το φως ακριβώς των ρυθμίσεων που μόλις προανέφερα, πρέπει να διασαφηνιστεί

το ζήτημα αν ένας επιφορτισμένος με τη διαχείριση ειδικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης οργανισμός πρέπει να θεωρηθεί ως επιχείρηση και να υπαχθεί, όπως είναι επόμενο, στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Ας μου επιτραπεί, εξάλλου, να διευκρινίσω ότι οι παρατηρήσεις μου δεν αφορούν τους επί συμβάσει οργανισμούς όπως τις *Assurances générales de France*. Πράγματι, η δραστηριότητα των οργανισμών αυτών περιορίζεται στην εισπραξη των εισφορών και τη χορήγηση των παροχών. Οι εν λόγω οργανισμοί λαμβάνουν από το ταμείο αμοιβή, γνωστή ως προεξόφληση διαχειρίσεως, η οποία είναι ανάλογη προς τον αριθμό των ασφαλισμένων και αντιπροσωπεύει το αντίτιμο της προσφερόμενης δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, οι οργανισμοί αυτοί ασκούν οικονομική δραστηριότητα για λογαριασμό των ταμείων, πλην όμως αυτή η πτυχή του θέματος δεν φαίνεται να ασκεί επιρροή όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση.

7. Όπως είναι γνωστό, στη Συνθήκη ΕΟΚ δεν περιλαμβάνεται κανένας ορισμός της έννοιας της επιχειρήσεως σύμφωνα με το νόημα των άρθρων 85 και 86.

Το Δικαστήριο έχει ήδη δώσει έναν πρώτον ορισμό της έννοιας αυτής στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ διαπιστώνοντας ότι «μια επιχείρηση σύγκεται από μια ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αλων στοιχείων, συνδεδεμένη με ένα νομικώς αυτόνομο υποκειμένο και επιδιώκονσα κατά τρόπο διαρκή συγκεκριμένον οικονομικό σκοπό»¹.

1 — Αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1962, 17/61 και 20/61, Klöckner-Werke και Hoesch κατά Ανωτάτης Αρχής (Rec. 1962, σ. 615, ειδικότερα σ. 646)· 19/61, Mannesmann (Rec. 1962, σ. 675, ειδικότερα σ. 705).

Στην υπόθεση Sacchi², το Δικαστήριο διευκρίνισε, εν συνεχεία, σχετικά με ιταλικό οργανισμό στον οποίο είχε παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα πραγματοποίησεως τηλεοπτικών μεταδόσεων, ότι «τα ιδρύματα αυτά, για την εκπλήρωση της αποστολής τους, εξακολουθούν να υπόκεινται στις απαγορεύσεις των διακρίσεων και υπάγονται, κατά το μέτρο που η αποστολή τους αυτή περιλαμβάνει δραστηριότητες οικονομικής φύσεως, στις διατάξεις του άρθρου 90 σχετικά με τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες τα κράτη χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα». Εντούτοις, το Δικαστήριο δεν διευκρίνισε την έννοια της οικονομικής φύσεως δραστηριότητας.

Τέλος, στην υπόθεση Höfner και Elser³, το Δικαστήριο είχε, πλέον πρόσφατα, την ευκαιρία να διευκρινίσει έτι περαιτέρω την ενδεδειγμένη έννοια του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού έννοια της επιχειρήσεως.

Στην προαναφερθείσα υπόθεση, το Δικαστήριο, από το οποίο ζητήθηκε να αποφανθεί επί του ζητήματος αν το μονοπώλιο για την ανεύρεση εργασίας και εργατικού δυναμικού ή διευθυντικού προσωπικού επιχειρήσεων που έχει επιφυλαχθεί σε δημόσιο φορέα για την απασχόληση συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως, αφού προηγουμένως διευκρίνισε ότι, στο πλαίσιο του δικαίου περί ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως καλύπτει κάθε φορέα, ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδοτήσεώς του, δέχθηκε, στη συνέχεια, ότι η σχετική με την ανεύρεση εργασίας ή εργατικού δυναμικού δραστηριότητα αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

Πράγματι, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το γεγονός ότι οι δραστηριότητες για την ανεύρεση εργασίας ή εργατικού δυναμικού ανατίθενται συνήθως σε δημόσιους φορείς δεν μεταβάλλει τη φύση των εν λόγω δραστηριοτήτων, οι οποίες δεν ασκούνται πάντα και δεν ασκούνται κατ' ανάγκην από δημόσιους φορείς. Τούτο ισχύει, ιδίως, όσον αφορά τις δραστηριότητες ανευρέσεως εργασίας σε στελέχη και διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων.

Εξ αυτού έπεται, σύμφωνα με το Δικαστήριο, ότι ένας οργανισμός όπως ένας δημόσιος φορέας απασχολήσεως που ασκεί δραστηριότητες ανευρέσεως εργασίας ή εργατικού δυναμικού πρέπει να χαρακτηριστεί ως επιχείρηση για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού.

8. Από την προαναφερθείσα νομολογία προκύπτει ότι, καίτοι ο οργανισμός και ο τρόπος χρηματοδοτήσεως ενός φορέα καθώς και η έλλειψη κερδοσκοπικού στόχου δεν ασκούν, αυτοί καθαυτοί, επιρροή για τον χαρακτηρισμό του ως επιχείρησεως είναι, ωστόσο, πάντοτε ανάγκη ο εν λόγω φορέας να έχει δραστηριότητα οικονομικής φύσεως ικανή να ασκείται, τουλάχιστον καταρχήν, από ιδιωτική επιχείρηση και με κερδοσκοπικό στόχο.

Ο προσδιορισμός ακριβώς του οικονομικού ή μη χαρακτήρα της δραστηριότητας που ασκούν οργανισμοί όπως το *caisse mutuelle régionale* του Languedoc-Roussillon ή το *caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans* είναι το βασικό πρόβλημα στην υπό κρίση υπόθεση.

9. Για τον σκοπό αυτό, θα ήθελα, καταρχάς, να επισημάνω ότι τα υπό του νόμου διεπόμενα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που έχω προαναφέρει χαρακτηρίζονται από τρία βασικά στοιχεία: την έλλειψη

2 — Απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, 155/73 (Rec. 1974, σ. 409, σελίδη 14).

3 — Απόφαση της 23ης Απριλίου 1991, C-41/90 (Συλλογή 1991, σ. I-1979, σελίφες 21 έως 23).

κερδοσκοπικού στόχου, την επιδίωξη κοινωνικού σκοπού και την εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης, στοιχεία τα οποία, αντιθέτως, απουσιάζουν καταφανώς από τα ασφαλιστικά συστήματα εμπορικού χαρακτήρα.

Πρώτον, πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο το ύψος των εισφορών όσο και το μέγεθος των καταβαλλομένων παροχών καθορίζονται από το κράτος και όχι από τα ταμεία. Ο καθορισμός αυτός αποτελεί το αποτέλεσμα επιλογής οικονομικής πολιτικής η οποία, καίτοι σκοπεύει, αφενός, στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης των εν λόγω συστημάτων, έχει, αφετέρου, επίπτωση ειδικώς στην κατανομή του πλούτου μεταξύ των μελών του κοινωνικού σώματος, μέσω των αναγκών μεταξύ τους προσαρμογών.

Πράγματι, αντίθετα με τα ιδιωτικά ασφαλιστικά συστήματα, τα εν λόγω συστήματα χαρακτηρίζονται από την έλλειψη άμεσης σχέσης μεταξύ εισφορών και καταβαλλομένων παροχών.

10. Όσον αφορά, ειδικότερα, το σύστημα ασφαλίσεως υγείας, το ύψος των εισφορών αποτελεί συνάρτηση του εισοδήματος του ασφαλισμένου και όχι της εκτιμήσεως του ασφαλιστικού κινδύνου, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο κοινωνική κάλυψη υπό συνθήκες ευνοϊκές και για πρόσωπα τα οποία, ενόψει της καταστάσεως της υγείας τους, δεν θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε ιδιωτικό ασφαλιστικό σύστημα παρά μόνο καταβάλλοντας εξαιρετικά υψηλά ασφάλιστρα.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο ενός τέτοιου συστήματος, ορισμένες κατηγορίες ασφαλισμένων, όπως οι δικαιούχοι συντάξεων αναπηρίας καθώς και οι συνταξιούχοι με ιδιαίτερα χαμηλούς πόρους, απαλλάσσονται από την καταβολή εισφορών.

11. Περαιτέρω, προκειμένου περί του συστήματος ασφαλίσεως γήρατος για τους βιοτέχνες, το σύστημα αυτό, όπως, άλλωστε, και τα ανάλογα συστήματα ασφαλίσεως γήρατος, στηρίζεται στην αρχή της κατανομής, σύμφωνα με την οποία οι καταβαλλόμενες από τους ενεργούς εργαζομένους εισφορές χρησιμοποιούνται, κατά τρόπον άμεσο, για τη χρηματοδότηση των χορηγούμενων στους συνταξιούχους παροχών.

Έτσι δημιουργείται μια διαχρονική αλληλεγγύη μεταξύ των διαφόρων γενεών εργαζομένων, βάσει μιας λογικής που είναι πολύ διαφορετική από αυτήν που χαρακτηρίζει τα ιδιωτικά ασφαλιστικά συστήματα, τα γνωστά ως κεφαλαιοποιήσεως, όπου, αντιθέτως, οι ασφαλιστικές εισφορές επενδύονται στη χρηματοαγορά και, στη συνέχεια, επανακαταβάλλονται υπό τη μορφή ισοβίου προσόδου ή κεφαλαίου.

Ο χαρακτήρας αλληλεγγύης του συστήματος ασφαλίσεως γήρατος προκύπτει επίσης από την αναγνώριση, σε ορισμένες περιπτώσεις, συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων χωρίς καταβολή εισφορών όσον αφορά ορισμένες περιόδους παύσεως δραστηριοτήτων όπως, ιδίως, περιόδους ασθενείας, αναπηρίας, ανεργίας ή στρατιωτικής θητείας.

Εξάλλου, στο πλαίσιο του συστήματος ασφαλίσεως γήρατος, δεν υφίσταται ούτε πραγματική σχέση μεταξύ των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και των καταβαλλομένων εισφορών. Πράγματι, αν ένας ασφαλισμένος έχει καταβάλει, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1972, ασφαλιστικές εισφορές για περίοδο μεγαλύτερη των δέκα ετών, το ετήσιο εισόδημα που αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό της συντάξεως είναι αυτό που στοιχεί σ' εκείνες από τις καταβληθείσες κατά τα δέκα έτη εισφορές, των οποίων η λήψη υπόψη είναι και η πλέον πλεονεκτική για τον ενδιαφερόμενο.

Σε τούτο προστίθεται και το γεγονός ότι το γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προβλέπει, μεταξύ των διαφόρων υποχρεωτικών συστημάτων, μια γενικότερη υποχρέωση οικονομικής αλληλεγγύης η οποία υλοποιείται μέσω αντισταθμίσεως μεταξύ πλεονασματικών και ελλειμματικών συστημάτων.

12. Κατά τα λοιπά, από τις προηγούμενες θεωρήσεις διασαφηνίζεται και η αιτία για την οποία τα προαναφερθέντα συστήματα, λόγω βεβαίως τον αλληλεγγύου χαρακτήρα τους, δεν νοούνται χωρίς γενική υποχρέωση υπαγωγής στον ίδιο οργανισμό, που μόνον αυτός μπορεί να εγγυάται τις αναγκαίες αντισταθμίσεις όσον αφορά τη χορήγηση παροχών στους εργαζομένους με περιορισμένη δυνατότητα καταβολής εισφορών.

Γενικότερα, πρέπει να σημειωθεί ότι, καίτοι είναι ακριβές, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ότι η έλλειψη κερδοσκοπικού στόχου δεν αποκλείει, αυτή καθαυτή, έναν οργανισμό από την εφαρ-

μογή των κανόνων περί ανταγωνισμού της Συνθήκης, εξίσου αληθές είναι ότι, βάσει του συνόλου των στοιχείων που χαρακτηρίζουν το γαλλικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, οργανισμοί όπως το *caisse mutuelle régionale* του Languedoc-Roussillon και το *caisse autonome régionale de compensation de l'assurance de vieillesse des artisans* δυσχερώς μπορούν να θεωρηθούν ως οργανισμοί με δραστηριότητες οικονομικού χαρακτήρα.

Πράγματι, οι εν λόγω οργανισμοί αποβλέπουν στην άσκηση, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, ενός λειτουργήματος κοινωνικού χαρακτήρα, ερειδόμενου στην αρχή της αλληλεγγύης. Κατά συνέπεια, μια τέτοια δραστηριότητα, αντίθετα με τη δραστηριότητα ανευρέσεως εργασίας ή εργατικού δυναμικού που αποτέλεσε το αντικείμενο της προαναφερθείσας υποθέσεως *Höfman* και *Elser*, μπορεί να ασκείται μόνον από δημόσιο οργανισμό ή για λογαριασμό του και δεν μπορεί να συγκριθεί με τις ασφαλιστικές δραστηριότητες των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

13. Επομένως, υπό το φως της προεκτεθείσας αναλύσεως, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα υποβληθέντα από το *tribunal des affaires de sécurité sociale* του *Hérault* ερωτήματα ως εξής:

«Ένας οργανισμός, όπως το *caisse mutuelle régionale* του Languedoc-Roussillon ή το *caisse autonome nationale de compensation de l'assurance vieillesse des artisans*, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση ενός συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και στον οποίον ο νομοθέτης έχει καταστήσει υποχρεωτική την υπαγωγή και έχει αναθέσει την εκπλήρωση κοινωνικής αποστολής βάσει της αρχής της αλληλεγγύης, πράγμα που έχει ως συνέπεια ότι η δραστηριότητα αυτή ασκείται κατ' ανάγκην από δημόσιον οργανισμό ή για λογαριασμό του, δεν αποτελεί επιχείρηση κατά την έννοια των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ.»